

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครในโครงการปฏิบัติการคืนพื้นที่ผิวดิจิทัล เพื่อประชาชนตาม “นโยบาย 5 จริง” ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดผลครั้งเดียว (One Shot Case Study) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การประมวลผลและสถิติที่ใช้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรเป้าหมาย (Unit of Analysis) ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีการแบ่งเขตการปกครองไว้ 50 เขต มีจำนวนทั้งสิ้น 5,686,252 คน (ที่มา : จาก www.bora.dopa.go.th สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ณ พ.ศ.2556) เขตการปกครอง 50 เขต ในกรุงเทพมหานครมีรายชื่อทั้งหมดดังนี้

1. เขตพระนคร	2. เขตดุสิต	3. เขตหนองจอก	4. เขตบางรัก
5. เขตบางเขน	6. เขตบางกะปิ	7. เขตปทุมวัน	8. เขตป้อมปราบฯ
9. เขตพระโขนง	10. เขตมีนบุรี	11. เขตลาดกระบัง	12. เขตยานนาวา
13.เขตสัมพันธวงศ์	14. เขตพญาไท	15. เขตธนบุรี	16. เขตบางกอกใหญ่
17. เขตห้วยขวาง	18. เขตคลองสาน	19. เขตตลิ่งชัน	20. เขตบางกอกน้อย
21. เขตบางขุนเทียน	22. เขตภาษีเจริญ	23. เขตหนองแขม	24. เขตราษฎร์บูรณะ
25. เขตบางพลัด	26. เขตดินแดง	27. เขตบึงกุ่ม	28.เขตสาทร
29. เขตบางซื่อ	30. เขตจตุจักร	31. เขตบางคอแหลม	32.เขตประเวศ
33. เขตคลองเตย	34. เขตสวนหลวง	35. เขตจอมทอง	36.เขตดอนเมือง

37. เขตราชเทวี	38. เขตลาดพร้าว	39. เขตวัฒนา	40. เขตบางแค
41. เขตหลักสี่	42. เขตสายไหม	43. เขตคันนายาว	44. เขตสะพานสูง
45. เขตวังทองหลาง	46. เขตคลองสามวา	47. เขตบางนา	48. เขตทวีวัฒนา
49. เขตทุ่งครุ	50. เขตบางบอน		

(ที่มา : จากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้สูตรของ Taro Yamane (1937, p.725) โดยเลือกความคลาดเคลื่อนที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% ปรากฏดังสูตรและผลการคำนวณดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ

n หมายถึง จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง

N หมายถึง จำนวนประชากรทั้งหมด

e หมายถึง ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ระดับ 0.05

กำหนดขนาดตัวอย่างของประชาชนที่อาศัยอยู่ใน 50 เขตของกรุงเทพมหานคร ที่มีจำนวนทั้งสิ้น 5,686,252 คน คำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ เป็นดังนี้

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{5,686,252}{1 + 5,686,252 \times .0025} \\ n &= \frac{5,686,252}{14,216.63} \\ n &= 399.97 \end{aligned}$$

ขนาดตัวอย่างของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) ในขั้นแรกใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยใช้อัตราส่วน 1 : 10 หมายความว่า ในจำนวน 50 เขต ผู้วิจัยใช้ 5 เขตเป็นตัวแทนเขต ด้วยวิธีการจับฉลากเพื่อสุ่มหยิบชื่อเขต จากจำนวนทั้งสิ้น 50 เขตในกรุงเทพมหานคร โดยให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเป็นผู้จับฉลากให้ ปรากฏว่า ชื่อเขตที่หยิบได้ คือ เขตบางซื่อ เขตลาดพร้าว เขตดอนเมือง เขตมีนบุรี และเขตดินแดง จากนั้นนำเขตทั้ง 5 มาหาจำนวนประชากรแล้ว ทำการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วนตามประชากรในแต่ละเขตตัวแทน โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \frac{\text{จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง}}{\text{จำนวนทั้งหมดของประชากรเขตตัวแทน}}$$

การแทนในสูตร (ยกตัวอย่างเขตคอนเมือง)

$$400 \times \frac{167,827}{688,278}$$

จำนวนตัวอย่างในเขตคอนเมืองที่ใช้คือ 97 คน และดำเนินการคำนวณด้วยวิธีเดียวกันนี้ให้ครบ 5 เขต ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริงในแต่ละเขต ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรเป็นรายเขต และจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริงในแต่ละเขตที่ได้จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อเขต	จำนวนประชากรในเขต*	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริง
1. เขตคอนเมือง	167,827	97
2. เขตลาดพร้าว	122,441	71
3. เขตบางซื่อ	130,511	76
4. เขตดินแดง	128,838	75
5. เขตมีนบุรี	138,661	81
รวม	668,278	400

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ

โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กระทบ 400 ตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องและการสร้างแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการค้นคว้า การคัดแปลงจากแนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยมาก่อน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครอบคลุมมากที่สุด ได้แบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิด (Close-ended) แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีคำถามรวม 6 ข้อ การตอบคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารของประชาชนเขตกรุงเทพมหานครในโครงการปฏิบัติการคืนพื้นที่ผิวจرار เพื่อประชาชนตาม “นโยบาย 5 จริง” ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีคำถามรวม 23 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนเขตกรุงเทพมหานครในโครงการปฏิบัติการคืนพื้นที่ผิวจرار เพื่อประชาชนตาม “นโยบาย 5 จริง” ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีคำถามรวม 12 ข้อ

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเขตกรุงเทพมหานครในโครงการปฏิบัติการคืนพื้นที่ผิวจرار เพื่อประชาชนตาม “นโยบาย 5 จริง” ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีคำถามรวม 10 ข้อ

สำหรับในตอนี่ 2 (ข้อ 13-23) ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายปิด (closed end) คือมีคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับมาตรวัด 5 ระดับ แบบลิเกิร์ต (Likert's scale) แต่ละข้อคำถามมีการให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

เมื่อได้โครงร่างแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้พิจารณาด้านโครงสร้าง (Construct Validity) ความครอบคลุมด้านเนื้อหา (Content Validity) และ

การใช้ภาษา (Wording) ของแบบสอบถาม เพื่อให้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมและสร้างความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุง

เมื่อได้รับเครื่องมือและคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและ นำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

3.2.3 เกณฑ์การวัดระดับ

ในการวัดระดับการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผล ด้วยวิธีการคำนวณของเบสต์ (Best, 1981, p.147)

$$\begin{aligned} \text{สูตร} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{แทนค่า} &= \frac{5-1}{5} \\ \text{ช่วงคะแนน} &= 0.80 \end{aligned}$$

นำช่วงคะแนนที่ได้มาใช้ในการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) เพื่อกำหนดเป็นเกณฑ์การแปลผลระดับการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีช่วงคะแนนและความหมายดังนี้

$\bar{x} \cong 4.21-5.00$	หมายถึง	มีการเปิดรับ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมมากที่สุด
$\bar{x} \cong 3.41-4.20$	หมายถึง	มีการเปิดรับ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมมาก
$\bar{x} \cong 2.61-3.40$	หมายถึง	มีการเปิดรับ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมปานกลาง
$\bar{x} \cong 1.81-2.60$	หมายถึง	มีการเปิดรับ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมน้อย
$\bar{x} \cong 1.00-1.80$	หมายถึง	มีการเปิดรับ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกจ่าย ด้วยตนเอง จำนวน 400 ฉบับ ให้แก่ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน ใน 5 เขต ได้แก่ เขตบางซื่อ เขตลาดพร้าว เขตดอนเมือง เขตมีนบุรี และเขตดินแดง

3.3.2 ผู้วิจัยประมาณระยะเวลาแล้วเสร็จในการตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอรับคืนแบบสอบถามทันที แล้วทำการตรวจสอบแบบสอบถามทันที ทั้งนี้เพื่อให้ได้คำตอบที่ครบถ้วนทุกข้อคำถาม หากพบว่ายังมีตกหล่นบางข้อ จึงขอความกรุณาให้ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนั้นตอบให้สมบูรณ์

3.3.3 ระยะเวลาที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล รวมประมาณ 20 วัน

3.5.4 เมื่อได้รับแบบสอบถามจนครบจำนวน จึงดำเนินการลงรหัสและบันทึกข้อมูลจากแบบสอบถามลงในคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อประมวลการวิจัยต่อไป

3.4 การประมวลผลและสถิติที่ใช้

หลังจากดำเนินการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูล และลงรหัส (Coding) แล้วนำมาประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) เพื่อวิเคราะห์ผลโดยสถิติที่ใช้มีดังนี้

3.4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายลักษณะข้อมูล คือ ลักษณะประชากร นำเสนอด้วย ความถี่ (Frequency: n) ค่าร้อยละ (Percentage: %) และแสดงระดับการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมของประชาชน นำเสนอด้วยคะแนนเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD.)

3.4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics)

เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) สำหรับตัวแปรที่แบ่งกลุ่มย่อยได้ 2 กลุ่ม ในที่นี้คือ เพศ และสถานภาพ และใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: ANOVA) เพื่อหาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมของประชาชน กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากพบความแตกต่าง ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe'